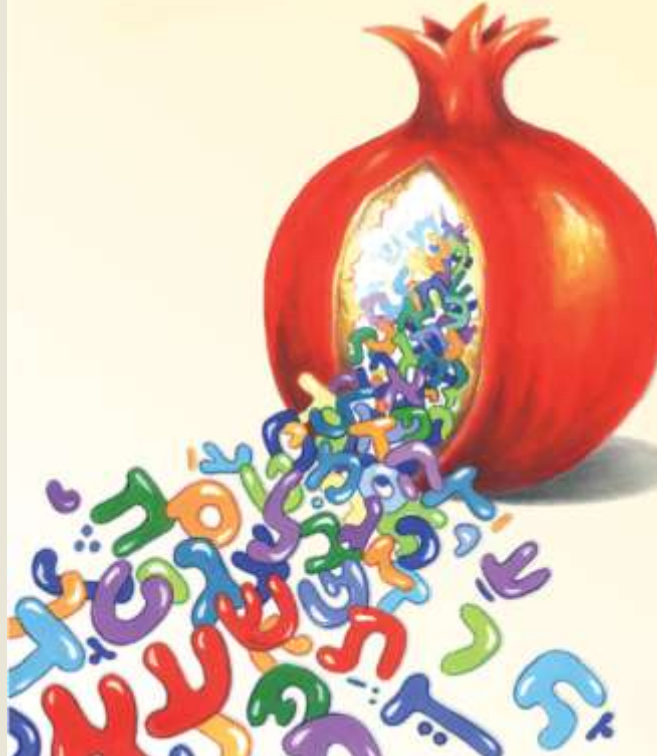

ציונות יהדות דמוקרטיה לדרך

· "וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם... וְלָתֵת לָהֶם · **צִידָה לְדָרֶךְ** · וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן..." (בראשית מב, 25)

כ"א בטבת, יום השפה העברית

"שני דברים שבלעדיהם לא יהיו היהודים לעם: הארץ והלשון" (אליעזר בן יהודה)

צוות כתיבה: שלומי ברנד, רותי זוסמן, ייעוץ פדגוגי: ציפי קוריזקי, עריכת לשון: בלפור חקק

ירושלים, תשע"ה

בין זהות ייחודית לזהות אחידה: המתח שבין שפה לאומית לשפה אוניברסלית

אותו בן בבל שעלה לארץ ישראל ונשא אשה¹.
 אמר לה: בשלי לי שני טלפים (מבשר בהמה).
 הלכה ובישלה לו שני עדשים (מאכל עניים)². כעס עליה.
 למחרת אמר לה: בשלי לי צוואר בהמה.
 בישלה לו כמות גדולה של עדשים³.
 אמר לה: הביאי לי שני מלפפונים. הביאה לו שני נרות⁴.
 אמר לה: שברי אותם על השער⁵.
 החכם בבא⁶ בן בוטא היה יושב על יד השער ושופת
 אנשים, שברה את הנרות על ראשו.
 אמר לה (בבא בן בוטא): מה זה שעשית?
 אמרה לו: כך ציווני בעלי.
 אמר לה: את עשית רצון בעלך, ה' ייתן לך שני בנים
 (חכמים) כמו בבא בן בוטא.

תרגום תלמוד בבלי מסכת נדרים דף סו עמוד ב

ביאורים לטקסט (תלמוד בבלי, מסכת נדרים)

1. בארץ ישראל ובבבל דיברו בניבים שונים של השפה הארמית.
2. המלה הארמית לעדשים היא "טלפחי" ונשמעת דומה מאד למלה "טלפי".
3. המילים "צוואר" ו"כמות גדולה" מיוצגות בשני הניבים במילה אחת: "גריוא".
4. בוציני הם מלפפונים בארמית של בבל, ונרות בארמית של ארץ ישראל.
5. בארמית הבבלית "בבא" הוא שער.
6. "בבא" הוא שמו של החכם.

*מה לצאתכם, צדיף: שפה ייחודית לכל עם, האמדירה
 את נהותו התרבותית, או שפה אחת משותפת לכל
 האנושות?*

- קראו את הטקסט הפאט לכאן לצאתכם
- מה לצאתכם קורה פאציאות הישראלית פיאניו:
 האט אנחנו מתצקשים למאר את השפה
 הפלאומית הייחודית שלנו, או מתחברים לשפה
 פיאנפלאומית אחת? נאקו

פיטר ברויגל, מגדל בבל, 1563

אספרנטו: שְׁמָה של השפה בא משם העט של זמנהוף, שבו חתם על ספרו הראשון - דוקטורו אֶסְפֶּרַנְטוֹ, ובעברית: "הדוקטור המקנה" ... שנים רבות לאחר שהמציא את השפה, סיפר זמנהוף שהיו לו שתי מטרות לעשות את זה: הראשונה מעשית, והשנייה אידיאליסטית. המטרה המעשית הייתה להקל על התקשורת בין אנשים דוברי שפות שונות לצרכים כמו מדע, מסחר ופוליטיקה. המטרה האחרת הייתה חשובה לא פחות: זמנהוף ראה בכל בני האדם בניים למשפחה אחת גדולה, היא משפחת האנושות, והאמין שצריך לחַזֵק את תחושת השייכות הזו. בעיניו, מלחמות קורות משום שאומות מסוימות רוצות לכפות את התרבות שלהן על עמים אחרים, וביום שכולם ידברו בשפה אחת אנשים יהיו פחות חֲשָׁדָנִים ולא ינסו לכפות זה על זה את תרבותם.

אבנר צמיר, גלילאו צעיר, 30/11/10

וְהָיָה כָּל-הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים... וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וּשְׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה הַחֲלֹם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא-יִבְצֵר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמֹוּ לַעֲשׂוֹת. הִבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ. וַיִּפֹּץ יְהוָה אֶתֶם מִשָּׁם עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לְבִנֹּת הָעִיר. עַל-כֵּן קָרָא שְׂמָהּ בָּבֶל-כִּי-שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל-הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְיָצָם יְהוָה עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ.

בראשית יא, א, ו – ט

על מגדל בבל בעולם שהוא "שפה אחת ודברים אחדים", האדם משועבד לחלוטין... שהרי אין עריצות גדולה מזו של האחדות והאחידות הכפויות על האדם, שאינן משאירות מקום לחילוקי דעות ולמאבקים על דעות שונות ואף מנוגדות... חסד עשה הקב"ה לבני האדם בכך שיש להם שפות שונות – הווי אומר תרבויות, השקפות, דעות, אורחות חיים ומשטרים שונים. ההתמודדות והעימות בין ניגודים אלה, הם המונעים שליטת גוף מרכזי אחד שהוא תמיד שלטון רודני על כל האחרים. נכון אמנם כי דיפרנציאציה זו היא גם המקור לכל המאבקים הקשים והאכזריים בהיסטוריה האנושית, וברוב המקרים הם קשורים בשפיכות דמים. אולם, אל לנו לשכוח אף לא לרגע, כי קשים מהם ההסכמה הכללית, הקונפורמיות, והקונצנזוס בהכרה בסמכות מרכזית אחת שאין עליה עוררין.

ישעיהו ליבוביץ, שבע שנים של שיחות על פרשת השבוע, 2000 עמ 31

בדרך אל אותו עולם שבו בני האדם מדברים זה עם זה "בשפה אחת", מאותות לנו חורבותיו של מגדל בבל לחשוב היטב למה משמשת אותנו בדיק אותה שפה ומה המחיר שאנו עלולים לשלם על אובדן המגוון, המייחד והמבדיל. דווקא מתוך המחויבות לחזון האחוה הכלל אנו נקראים לשאול עצמנו האם באמת ניתן לבנות את אותה אחוה סביב תרבות של חומרנות שאינה יודעת גבולות.

גלעד קריב, הארץ, 25/10/2006

- מהן, לדעתכם, הסכנות או הקשיים הנאראים לאנושות בשל ריבוי שפות? מדוע?
- צולק המדבר בשפה אחת הוא מציאות עתידית ולא צבאיות. האם אתם מסכימים עם קביעה זו? מדוע?
- מה, לדעתכם, יוביל את האנושות להכרה בצורך בשפה אחת, אחידה?

יום הלשון העברית, החל בתאריך כ"א בטבת, יום הולדתו של אליעזר בן יהודה, הוא יום מודעות המצוין מדי שנה במדינת ישראל לקידום מעמדה של הלשון העברית בישראל ובעולם. יום זה נקבע כחוק בכנסת ב- 18 בנובמבר, 2012.

האמת היא שהשאלה "כמה שפות נחוצות?" היא מורכבת מכדי לקבל עליה תשובה פשוטת... אך האם מישוהו היה מסכים לכלול בין השפות שיש לחסל גם את שפת האם שלו, אותה שפה שבה מחשבותיו, שאיפותיו ורגשותיו הראשוניים הובעו, אותה שפה שעיצבה את הבנת הסביבה שלו, אותה שפה הנושאת את המסורת התרבותית שלו? אני מסופק. אם לשפות תפקידים רבים ומגוונים, ברור שיש לקחת בחשבון גם "צרכים" אלה בקביעת מדיניות לשונית כלפי ריבוי השפות, ובמיוחד כלפי השאלה מה לעשות מול סכנת ההכחדה המרחפת מעל שפות כה רבות בעולם....

מתוך "משב הרוח" מאת מרסלו דסקל, הוצאת כרמל

כי-אז אֶהפֶד אֶל-עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה, לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד. צפניה ג, ט

- "דיבויט" מקוון:**
- נסחו במליאה דיאמה הנובעת מן המתח שבין שפה לאומית לשפה אונברסלית
 - היכנסו לאתר: <http://www.tricider.com> ופתחו חשבון
 - הצתיקו את הדיאמה שניסחתם למשפט ה"רציון".
 - צבדו בחברות ונסחו טיוצונים מנומקים לצמדה שלכם הדיאמה (במשפט הברצד והנדד)
 - הציטו את טיוצוניכם במליאה, ושכנצו את חבריכם להצביע לטיוצוניכם שלכם.
 - נתחו במליאה את תוצאות ההצבעה הכיתתית ונסו להסביר אותן.

מדוע, לדעתכם, בחר פנאי לכתוב את שירו בשפה האנגלית?

the language of the Hebrew man
 מילים: אהוד בנאי, לחן: אהוד בנאי וגיל סמטנה

Speak up, the language of the Hebrewman
 loud and clear! the language of the Hebrewman!

It is the language of the prophets
 of the sign up on the wall
 it is old and sacred
 It will open up your soul.
 Speak up, the language of the hebrewman
 loud and clear! the language of the hebrewman.

from the deepest mass of down town babylon
 it will take you to the next train to mount Zion
 It will get you up, it will make you fly
 the language of the Hebrewman will take you high

you know Abraham spoke the language of the
 hebrewman
 And also Jesus from nazrat and Maria Magdalene
 Einstein, Jeremiah the Dylan and the Cohen
 they know something about the language of the
 Hebrew man...

And when the lord said let there be light
 it was in the language of the Hebrewman
 and when Moses said: let my people go
 it was in the language of the Hebrewman
 speak the language of the Hebrewman

והיה ביום ההוא אור חדש גדול יאיר
 לאט נפתח הסדק לאט נופל הקיר
 וכשתגיע השעה יבוא אחד בשם אחד
 יכירו וידעו כל העולם שפה אחת
 speak the language of the Hebrewman.

והיה ביום ההוא יבוא אחד בשם אחד
 יכירו וידעו כל העולם שפה אחת
 לאט נבנה הבית קו לקו ואות לאות
 אל נא תאמר לי ביי ביי, אמור רק להתראות.
 speak the language of the Hebrewman.

and let us all say halleluya
 Let us all say : amen
 a day will come and everybody
 will speak the language of the Hebrewman.

שפה וזהות בכור ההיתוך הישראלי

קראו את הטקסט ביחידה זו וכתבו ציטוטים
האלות האלו:

- האם וכיצד משיצה השפה העברית את הזהות היהודית – ישראלית? מדוע?
- איך קשיים נוצרים מן הזיקה בין שפה לזהות? חכמת מהגרים כישראל? מדוע? מה ציטוט צ'כ?

סבא וסבתא שלי שמרו על זהותם האתנית כ"עירקיים", כ"בני בגדד", והתייחסו אל הערבית כאל שמורת הטבע האחרונה של נופי ילדותם ונעוריהם הנטושים. על הכול הם ויתרו כשעלו ארצה, רק לא על הווייתם האתנית, העדתית, השבטית. הלשון הערבית שבפיהם ניצחה את העברית, כי לעברית לא היה שום סיכוי אצלם. במכלול המאזנים שנתהוו בנפשם לאחר שהמירו ארץ מולדת בארץ אבות, אי-אפשר היה להם להיטמע כליל בלשון החדשה. פירוש ההיטמעות היה לדידם אבדן של פלח מרכזי בהווייתם, ואבדן זה היה כנראה הרבה למעלה מכוחותיהם.

המעבר לפלשתינה היה מהלך אידיאולוגי, והוא היה אפשרי למרות הקשיים. אבל המעבר ללשון אחרת, זו שאין בה מתק של בית אבא ונועם של בית סבא, הוא מהלך רגשי, והוא היה בלתי אפשרי. כאן, בדיוק כאן, עבר הגבול של אפשרויות השינוי. כאן עבר הגבול של סימון הזהות.

מירי הורוביץ בת משה, שפה ודממה דקה, סבא וסבתא שלי: שפה וזהות, דה מרקר, 3.11.07

אם נכון הוא שעם מעצב את לשונו, הרי בה במידה נכון הדבר, שהלשון מעצבת את העם.

אהרון מגד, סופר

...בצאתנו בגולה ויתרנו על הכל, ויתרנו על הארץ, ויתרנו על המקדש – אבל לא ויתרנו על הלשון. ואם תאמרו: הדת והספרות? שתייהן הן מיסודה של הלשון, על ידה נשמרו גם הללו מפליה.

בדרך נדודיה הרבים של האומה, צריכה הייתה למעט במשא, כדי שתוקל עליה המלחמה, החליפה את המרובה ב"מועט המחזיק את המרובה" והגיעה לידי הפשטה עליונה. הלשון נעשתה, אפוא, שומרת-חנם של כל הקניינים הלאומיים. משל למי שנתן את כל נכסיו במרגלית אחת ובלעה – מיראה מפני הליסטים. המרגלית – זוהי הלשון. הלשון היא שטר – שטר על נחלתנו ועל כל נכסינו הלאומיים, שטר המובלע בדמנו ובאברינו. מי ששומר בידו את השטר – זכותו קיימת, ומי שאבד לו השטר – פקעה זכותו על הכל.

על אומה ולשון/ ח.נ. ביאליק בכנס של חובבי שפת עבר, מוסקבה, אייר תרע"ז

מסמך אתר:

- אתרו מידע בספריים ואתריים צ'כ "מלחמת השפות" ביוסף העברי, טרט הקמת המדינה, ולמדו את הנלך בהרחבה.
- איזו זיקה בין שפה לזהות, ניסו לטפח תומכי חידוש השפה העברית, ואיזו זיקה, ניסו לחזק מתנגדי חידוש השפה? צ'כ איזו צאדה אתם מלדיהים? מדוע?

תעודת זהות / דודו ברק

מן התורה באתי עבד עברי,
מן הגלות יהודי עירי,
כאן אני ישראל מנכר,
שב ושואל מה אני בעצם?

אם רק עברי – אדבר בעברית,
אם יהודי, בלאדינו שירית
ואם אני בן הארץ הזאת
אדבר שבעים ושבע שפות.

אז מה תגיד ידדי,
האם עברי אני,
אולי יהודי?
ישראלי אני
או סתם בן אדם?
שמא בן בלי שם וארץ ועם.
חד אתה ואני -
אתיופי,
מרוקני
ופולני,
רוסי ותימני
רבוא נדחים
חד עד עולם
בשבת אחים.

ויקעברי חי בי זמר דוד
וכיהודי פינורי שוב מרעיד
ישראלי מנגן בי שלום,
אל אלהים - איזה שיר הולך
בי...

יש לי עבר והוה ועתיד,
יש לי מחר ואתמול ותמיד,
כן, אנוכי בן הארץ הזאת
ומזמר בים ניבים ושפות.

כשאדם נמצא הרחק ממולדתו זמן רב, שפתו נעשית מדויקת יותר, נכונה בלי שגיאות,

כמו עננים מדויקים בקיץ על רקע כחול, שלא ימטירו לעולם.

כך, אלה שפעם היו אוהבים עדין מדברים, לפעמים, שפת אהבה עקרה ונקיה מכל, לא משתנה ולא נענית.

אבל אני שנשארתי, מלכלך את פי ושפתי ולשוני. במילותי יש אשפת נפש ופסולת תאנה ואבק וזעה. ואפילו המים שאני שותה בין צעקותי ובין מלמולי תאוותי בארץ היבשה הזאת, הם מי רגלים ממוחזרים אלי בדרך פתלתלה.

יהודה עמיחי, מתוך: הזמן, הוצאת שוקן

...הלשון נותנת צורה לאומית שלמה לכל עולמו הפנימי של הילד, ובמיטב הספרות הלאומית הוא מוצא עולם מלא הגיונות נעלים, מוסריים ואסתטיים, שנעשים לאט לאט חלק עצמי מן האינדיבידואל הרוחני שלו ומתוך כך בוראים קשר אמיץ וקיים בינו ובין 'לאומיותו'.

אחד העם, החינוך הלאומי, על פרשת דרכים, עמ' ת'

עם הפסקת הקרבות הוטל עלינו להסיע לארץ המונים גדולים, לשכנם להשרישם במשק, בחקלאות, בחרושת במלאכה. אנו מעלים לארץ עם יחיד במינו, מפוזר בכל קצוות תבל, המדבר בלשונות רבות, חניך תרבויות זרות, נפרד לעדות ושבטים שונים בישראל. את כל הציבור הרב והמנומר הזה מוטל עלינו להתיך מחדש, לצקת אותו בדפוס של אומה מחדשת. עלינו לעקור את המחיצות הגיאוגרפיות, התרבותיות והלשוניות המפרידות בין החלקים השונים, ולהנחיל להם לשון אחת, תרבות אחת, אזרחות אחת, נאמנות אחת, חוקים חדשים ומשפטים חדשים...

דוד בן גוריון, מהפכת הרוח, 1949

עיבוד קריקטורה של יוסף בס בכניסה למוזיאון הישראלי לקריקטורה בחולון צילום: אבישי טייכר

- אשפת נפש ופסולת תאנה ואבק וזעה.
- בארץ היבשה הזאת, הם מי רגלים ממוחזרים אלי בדרך פתלתלה.
- יהודה עמיחי, מתוך: הזמן, הוצאת שוקן
- ...הלשון נותנת צורה לאומית שלמה לכל עולמו הפנימי של הילד, ובמיטב הספרות הלאומית הוא מוצא עולם מלא הגיונות נעלים, מוסריים ואסתטיים, שנעשים לאט לאט חלק עצמי מן האינדיבידואל הרוחני שלו ומתוך כך בוראים קשר אמיץ וקיים בינו ובין 'לאומיותו'.
- אחד העם, החינוך הלאומי, על פרשת דרכים, עמ' ת'
- אשפת נפש ופסולת תאנה ואבק וזעה.
- בארץ היבשה הזאת, הם מי רגלים ממוחזרים אלי בדרך פתלתלה.
- יהודה עמיחי, מתוך: הזמן, הוצאת שוקן

מה זה להיות אותנטי, לרוץ באמצע דיז'ינג'וף ולצלק ביהודית מרוקאית. 'אנא מן אלמגרב אנא מן אלמגרב' (אני מהרי האטלס אני מהרי האטלס).

מה זה להיות אותנטי, לשבת ברונל בצ'ב'עונין (עגאל וז'רביה, מיני לבוש), או להכריז בקול:

אני לא קוראים לי ז'הר, אני ז'יש, אני ז'יש (שם מרוקאי).

אתה ז'יש ז'יש ז'יש אתה השם הז'הר אתה ה'ר במדורים הרפים שבתוכי.

ארז ביטון, תקציר שיחה

שפה היא חלק מהעוצמה, מהזהות ומהחוסן של אומה. היא מלכדת ומאחדת ויוצרת חוויה ותודעה משותפת. ככל שהשפה מגוונת, מדויקת ועשירה יותר, הדבר מעיד על עוצמה גדולה יותר... לעברית יש הישגים אדירים: היא אחת השפות העתיקות עם רצף קיום ארוך. נכון, במשך שנים היא לא הייתה מדוברת, ועדיין זאת שפה שיצרו בה ועיצבו בה תרבות.

חיים באר, בראיון ל"מעריב השבוע", 14.6.25

התכוננו לראיון עם קרוב משפחה, חבר או אישה

בסביבתכם הקרובה, שפת אנו איננה השפה הצ'ברית:

- הכינו רשימת שאילות, הנוצרות ממה שלמדתם ביחידה זו.
- ראינו את האיש והסיקו מסקנות על הקשר בין שפה לזהות בחברה הישראלית, ואלף הקשיים הכרוכים בקשר זה.

עצמתי את עיני וראיתי מחזה איום, מחזה אין סוף של עולים נודדים, עייפים, מרודים, צועדים מדוכאים, בראש מושפל, על הכביש לא כביש, מלא חתחתים וקוצים של השפה העברית האין סופית. הולכים, מסתחבים, מתלבטים בלי תקווה, בלי סוף וממלמלים לעצמם: עין, ואו, פא, יוד, למד-הא, שווא-נע...

אפרים קישון, תולדות השפה העברית, עמ' 96

שפה יהודית, שפה ישראלית והעברית שביניהן

ישראל היום היא עוד בית בכפר הגלובלי הקרוי עולם, שבו מלמדים ילדים את אימא שלהם את שפת האם. אבל איזו אם? MTV. אני, כמוכן, לא שמח לחשוב על זה. אני לא נהנה לשמוע את הקריין ברדיו נפרד ממאזיניו ב"יאללה, להתראות, ביי". אבל אני גם לא עובר לתחנה אחרת.

רוני סומק

יש הרואים בלשון העברית את הגורם המאחד הרחב והעמיד ביותר בתרבות הישראלית ובקיום הישראלי בכלל. עצם קיומה של השפה היא הצהרה שהישראליות אפשרית. השפה העברית כוללת בתוכה כמה מרכיבים אשר עושים אותה שחקן מפתח של הישראליות. ראשית, מפני שהיא שפה אחת, שכל אדם הרוצה להצטרף לישראליות, בממד כלשהו שלה, חייב להכיר אותה, להשתמש בה ולדבר בה. שנית, היא מפתח להיסטוריה של התרבות היהודית והישראלית כאחד. היא מחברת את היהודי עם הישראלי, כשהמפתח לחיבור הוא מה שקרוי ארון הספרים היהודי. היא מחברת את הערבי הישראלי עם היהודי הישראלי. היא כרטיס הכניסה של המהגר לישראליות.

רוביק רוזנטל, התינוק הישראלי באמבט העברית, בתוך: אתר הסתדרות המורים

בארץ מתעסקים עם הבעייה הערבית. זו לא הבעייה האמיתית. אנחנו בכל מקרה אבודים. אם ניצור את השפה העברית כשפה שטוחה כמו האספרנטו, היא תהיה שפת רפאים שתשרת צרכים. האפשרות השנייה היא שניכנע לשפה הדתית ואז נחזור ונילכד בתוכה. אלהים לא יוותר על השפה שבמשך מאות שנים ביקשו אותו לחזור לתוכה.

גרשום שולם במכתב לפרנץ רוזנצוויג, 1926

עברית יקרה שלי/ בלפור חקק

רק בירוּשלים העתיקה
השחר עולה קמָעא קמָעא
צופן הפתעות.
איש "בית אל" אומר שם צליל מברך:
יְהֵא רַעְוֵא קַמְדָּ¹
וְכוּתַב שֵׁם מִפְרָשׁ לְפָנָיו כְּאוֹת.

בְּחוּף יְפוּ בַיִם
שְׂכַח הַמִּתְבוּנָן בְּשִׁמְשׁ
אֶת הַנְּבִיא מִשֵּׁם וְאָמַר הַמְּסַתְּפֵל:
מִמֶּשׁ בָּא לִי שִׁמְשׁ וְחֵם
וְלַפְעָמִים לַחֵשׁ: בָּא לִי לְהַתְּפַלֵּל.

בְּצִפְתָּ אָמַר חֲסִיד בְּטִלִית מְקַפֵּל:
לְאִמְטוּי לְנָא מְטוֹב נְהוּרָךְ²
וְזֶה נְשִׁמַּע כְּמוֹ שִׁיר.
וְיֵלֵד בְּרַ מְצִיָּה לַחֵשׁ בְּקֶבֶר הַמְּקַבֵּל:
לְעוֹלָם בְּעִקְבוֹת הַשִּׁמְשׁ
סוּף הַדָּרָךְ כְּשֶׁהִזְהַר מֵאִיר.

וּבְאוֹתָהּ שְׁעַת הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל חַל
בְּתֵל אָבִיב בְּגַג גֵּן הַעִיר
שְׁתוּ צְעִירוֹת וְצְעִירִים אֶת הַשִּׁיר
שְׁתוּ אֵיִס קָפָה
וְאָמְרוּ בְּקוֹל:
חָבֵל עַל הַזָּמָן
אֵיזָה בְּקֶר יָפָה.

תרגום מארמית:

¹ יהי רצון מלפניך
² לתת לנו מטוב אורך

- מה דעתכם על ההבחנה בין שפה יהודית לשפה ישראלית?
- מהו טקסט שבו צמדה שאתם מתנדדים לה. נסו להצדיק צמדה זו ולשכנע בצדקתה. פרטו ונמקו את טיעוני השכנוע.

לְקִרְאָת יוֹם הַשֵּׁפָה הָעִבְרִית (כ"א בסֵפֶת)
צִבְרוּ כְרֵזָה הַמְּשַׁקֶּפֶת אֶת יְדִיעוֹתֵיכֶם וְאֶת
צַמְדַתְכֶם בְּיַחַס לְסוּלֵיָהּ אַחַת מֵאוֹךְ לְלוֹן
לֵה, הַקְּשׁוּרָה הַשֵּׁפָה הָעִבְרִית.

...מהו 'שמעתי' בשפה היהודית? ומהו בשפה הישראלית?
ביהודית 'שמעתי' הוא גם הסכמתי, ובישראלית 'שמעתי' הינו ביטוי לקוצר רוח, לאי התחשבות ולהדיפת הצד השני מהשיחה: טוב, שמעתי אותך! ...

השפה הישראלית מאוהבת בעם הארץ (בור), ואם לא מאוהבת אזי מחבבת... ולכן, הישראלית רוויה עגה (סלנג), שפה שבורה ומטבעות לשון שנאספו מהרחוב ואוזרחו בישראלית, מבלי ששכחו או ששיפצו אותן.

... היהודית מרחיקה את עם הארץ מכינון השפה. היהודית מכוננת על ידי האליטה, ומתחדשת על ידה. האליטה אינה מכירה בשותפים בתחום זה...

אדם ברוך, "בתום לב", עמ' 22 – 27, 77, הוצאת כתר, 2001.

תהליך עיכשוויה של העברית והפיכתה לשפה נעדרת זיקה ללשון הקודש, לשפת הספרים הישנה, שפה ללא מראי מקום הנסמכים על נכסי תרבות ודאיים שדובריה המשכילים הם בני בית בה, הוא תהליך שממלא אותי צער עמוק...

הסופר חיים באר, "מן השפה ולחוץ", "דבר השבוע", 9.2.90.

